

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 183/2023
31.05.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Вујица Кривокапић, адвокат из ..., против туженог Предузећа АДП д.о.о. Младеновац, чији је пуномоћник Милош Лекић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1909/22 од 10.10.2022. године, у седници одржаној 31.05.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1909/22 од 10.10.2022. године и пресуда Основног суда у Младеновцу П1 2/20 од 11.02.2022. године у ставу првом и трећем изреке, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П1 2/20 од 11.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца против туженог којим је тражио да се утврди да је тужиоцу незаконито престао радни однос, те да се поништи решење туженог број ... од ...2004. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду закључен под бројем 105 од ...2012. године као и тужбени захтев којим се тражи да се тужилац врати на посао и радне задатке у складу са уговором о раду број ... од ...2012. године као неоснован. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца против туженог па је обавезан тужени да тужиоцу по основу накнаде за некоришћење годишњег одмора за 2014. годину исплати износ од 26.096,31 динар са законском затезном каматом од 26.06.2014. године као дана подношења тужбе па до коначне исплате, а за износ од 78.288,94 динара исти захтев је одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом по основу трошкова парничног поступка исплати укупан износ од 235.000,00 динара са затезном каматом у року од 15 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1909/22 од 10.10.2022. године, одбијене су као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Младеновцу П1 2/20 од 11.02.2022. године у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим

изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на радном месту ... као једног од четири погона туженог. Решењем о удаљењу 14.02.2014. године тужиоцу је забрањен приступ у предузеће, а упозорењем број 418 од 14.02.2014. године тужиоцу је стављено на терет одавање пословне тајне, изношење нетачних података и извештаја управи друштва, неовлашћено приступање подацима пословног секретара друштва, подстицање радника којима је надређен на незадовољство, прављење кланова међу запосленима и неједнак третман истих, омаловажавање непосредно претпостављеног односно директора друштва и спремање завере за обарање истог. Тужиоцу је стављено на терет да је вршио одавање пословне тајне на тај начин што је подстрекавао ББ, ... да прикупља и доставља поверљиве податке друштва који представљају пословну тајну и за која нити тужилац нити ББ нису овлашћени да имају и да их користе у периоду од децембра 2013. до 14.02.2014. године, те да је дана 24.12.2013. године тужиоцу достављена поверљива документација од стране ... ББ и то пре свега документа која се односе на кредит друштва, изјава о намени коришћења средстава финансијског кредита потписаног од стране директора туженог, таблицу дневних индикатора извештаја о стању. Тужиоцу се ставља на терет да је те податке доставио управи друштва у намери да омаловажи и смени директора управе друштва а појединим радницима је претио отказом, називао их наркоманима и стоком без икаквих доказа. Тужиоцу је утврђен престанак радног односа са датом 31.03.2014. године. Назначено је да је учинио повреду радне обавезе и радне дисциплине утврђене уговором о раду и Правилником о раду односно предвиђених чланом 179. став 1. тач. 2. и 3. Закона о раду, члановима 44, 45. и 46. Правилника о раду и члана 21. уговора о раду.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су закључили да је тужилац извршио повреду радне обавезе која му се ставља на терет. Чињеница да упозорење које је уручено тужиоцу 25.02.2014. године не садржи одређење тачке 3. члана 179. став 1. Закона о раду и члана 40. Правилника о раду а на које се тужени позива у решењу отказа о раду као основ не доводи до ништавости решења јер погрешно навођење правног основа отказа односно тачке и члана закона који се ставља на терет запосленом не чини решење незаконитим ако су испуњени остали услови а то је опис повреде и начин и разлози повреде радне обавезе које упозорење садржи као и само решење. Чињеница да је

тужилац ослобођен оптужбе за кривично дело одавање пословне тајне у урачунљивом стању заједно са ББ по договору – пресудом Основног суда у Младеновцу К 380/18 од 17.01.2020. године која је потврђена од стране Вишег суда у Београду пресудом Кж1 233/20 од 17.11.2020. године, не значи да је основ одговорности тужиоца отпао. Ово из разлога што нигде у позитивним актима не стоји да је ББ, који је тужиоцу доставио већи број докумената био у обавези да са њим контактира нити је тужилац био у обавези да контактира са управом друштва која се налази у Хрватској у Солину. При томе, нижестепени судови су закључили да се не може прихватити приговор застарелости вођења поступка јер није протекао рок из члана 184. тада важећег Закона о раду. Тужилац није поштовао радну дисциплину прописану актом послодавца и његово понашање се може окарактерисати као такво да не може да настави рад код послодавца. Ово из разлога што је чланом 44. Правилника о раду туженог 11.09.2012. године у тачки 8. прописано да је радник дужан да чува податке који представљају пословну и другу тајну те да исте неовлашћено не саопштава, а чланом 1. Одлуке о обавези чувања и забрани одавања службене и пословне тајне од 01.06.2012. године прописано је да се под пословном службеном тајном сматрају подаци и документи који су законом или другим прописима или одлуком надлежног органа донесени на основу закона проглашени пословном тајном као и подаци и документи који су на основу писаног акта директора одређени за пословну и службену тајну чије би одавање проузроковало или би могло да проузрокује штетне последице за привредно друштво. Осим тога, чланом 2. прописано је уколико је природа посла запосленог таква да долази у контакт са подацима који представљају службену и пословну тајну запослени је дужан да податке до којих је дошао чува и забрањено је њихово одавање како лицима изван друштва, тако и другим запосленима у самом друштву.

По оцени Врховног суда, овакво правно становиште нижестепених судава није правилно.

Нижестепени судови су пошли од погрешног тумачења законских одредби и одредби предвиђених у подзаконским актима, што је за последицу имало и непотпуно утврђено чињенично стање.

Наиме, одредбом члана 179. став 1. тач. 2. и 3. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 54/09) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потврде послодавца и то: тачком 2. ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду и тачком 3. ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца. Из овакве формулације произилази да Закон о раду није градирао по тежини повреде радне обавезе из чега произилази да сам послодавац оцењује да ли одређена повреда радне дисциплине представља довољно основан разлог за престанак радног односа.

С друге стране чланом 44. Правилника о раду туженог од 11.09.2012. године у тачки 8. је прописано да је запослени дужан да чува податке који представљају пословну и

другу тајну те да исте неовлашћено не саопштава. Даље, одредбом 1. Одлуке о обавези чувања и забрани одавања службене и пословне тајне туженог од 01.06.2012. године прописано је да се под пословном службеном тајном сматрају подаци и документи који су законом или другим прописима или одлуком надлежног органа донесени на основу закона проглашени пословном тајном као и подаци и документи који су на основу писаног акта директора одређени за пословну и службену тајну чије би одавање проузроковало или би могло да проузрокује штетне последице за привредно друштво. Из изведених доказа не може се утврдити да је долазак у посед података о намери употребе кредита проглашено пословном тајном нити се може закључити да би слање тих података управи у Солини проузроковало или је могло да проузрокује штетне последице за привредно друштво. Члан 2. назначене одлуке забрањује одавање података лицима изван друштва, тако и другим запосленима у самом друштву. Међутим, нигде није назначено да управо овакви подаци представљају пословну тајну која се мора стриктно чувати и без посебног одобрења одавати другим лицима и у самом друштву па и члановима управе друштва.

Тужиоцу се ставља на терет да је прекорачио радну дисциплину што је дана 24.12.2013. године добио поверљиву документацију од стране ... ББ и то документа која се односе на кредит друштва и изјаву о намени коришћења средстава финансијског кредита потписан од стране директора туженог, таблицу дневних индикатора извештаја о стању те да је тужилац износио нетачне податке у извештајима упућеним управи друштва а све у намери да се омаловажи и смени директор друштва. Иако описана радња садржи датум прикупљања података, није ближе образложена ни доказана намера тужиоца да је то учинио у циљу смене директора друштва, нити практично у чему се састоји штета уколико су ти подаци достављени управи друштва. С друге стране, остале радње које се тужиоцу стављају на терет, нису ближе описане у погледу прецизности предузетих радњи нити када су оне предузете (подстрекавање осталих радника, њихово вређање и сл), да би се могло оценити да ли те радње улазе у временски оквир од када почиње тећи рок да би се могао покренути дисциплински поступак и изрећи одговарајућа дисциплинска мера с обзиром да је члан 184. тада важећег Закона о раду јасно прописао у којем року се може покренути и окончати дисциплински поступак (три месеца (субјективни рок) односно шест месеци (објективни рок).

Све ово указује на то да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено што је ревизијски разлог прописан чланом 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног суда, детаљно разјаснити да ли је одређеним актима туженог предвиђено да прикупљање таквих података везано за намеру коришћења кредита и достављање истих управи друштва било забрањено, да ли је тужилац као одређени руководиоца могао да дође до тих података, да ли је достављање тих података управи друштва било штетно по туженог и у којој мери да би због тога тужиоцу била изречена мера престанка радног односа. Даље, у погледу осталих радњи кршења радне дисциплине од стране тужиоца потребно је да се утврди време када су те радње предузете и ако је тужени знао када су радње предузете зашто то није назначио у упозорењу и у самом решењу о раскиду уговора о раду. Ти подаци су од

значаја због оцене због застарелости да ли те радње могу бити узете у обзир а везано за покретање и трајање дисциплинског поступка и у коликој мери су те радње утицале или могле утицати штетно по туженог. Тек након правилног утврђења тих чињеница и правилне оцене истих првостепени суд ће донети закониту одлуку.

Имајући у виду напред изнето, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић